

Излази сваке недеље
на читавом табаку.

Претплата, огласи и до-
писи шаљу се уредништ-
ву „Глас Народа“ у Н. Сад.

ГЛАС НАРОДА.

Цена је листу:
на годину . . . . . 3 фор.
на осам месеци . . . 2 „
на четир месеца . . . 1 „
за Србију годишње 4 „

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВЧ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ. ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ
ОГЛАСЕ, КОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

ГОВОР ПРИ ПРОИЗВЕДЕЊУ СВОМ ЗА ПРОТУ СТ. БЕЧЕЈСКОГ.

Образац буди вернима словом живо-
том, љубављу, духом, вером, и то творе-
ћи спасти ћеш и себе и оне који те послушају.
(Тим. 1 п. IV. гл 12. 16)

Овака и овима слична упућивања и поуке даје
ап. Павле епископу Тимотији настављајући га, како
да руководи подручно му стадо; тако учи он све-
штенике олтара божијег да раде у винограду гос-
подњем.

Образац буди вернима речју и животом, љу-
бављу и духом, вером и чистотом! Колко се дуж-
ности захтева од свештеника, који жели свесно и
савесно да одговори свом високом позиву! Колико
се савршенства, самопрегоравања и пожртвовања
изискује од онога, који треба да буде „всја всјем,
да всја преобрјашчет!“ — свима све, да све задо-
бије за се.

Свако је звање скопчано са великим дужностима,
са великим тешкоћама и обвезама. На сваком чи-
новнику лежи велика одговорност, а највећа на
старешинама, да колика је велика дужност и од-
говорност свештеникова, који треба у свему да буде
најугледнији, да служи у свему: и у говору и у
делу за пример? коме је поверена црква, поверен
народ! народ — да га свештеник прати у овоме
бурноме и метежном животу, где се непрестано
субобљавају и бистре разни појмови и схваћања,
мисли и напори; да пастирским оком сједи за сва-
ким чланом поверенога му народа од колевке па
до тамна гроба и да га води правим путем — пу-
тем правде и истине путем вечнога спасења; — а
црква, да ју чува, да сачува њено јединство и њен
прави значај у развићу културно-просветноме њен
благодетни утицај и савладљиву силу и снагу, ко-
јом је наша вера православна кроз толике векове
чувала и чува и данас наш народ од силних ис-
кушења и од примесе туђинске, да чува цркву
нашу од поплаве грубога материјализма, који пре-
ти не само њеноме опстанку, него и распаду дру-
штвених одношаја.

Велика, превелика је дужност свештеникова;
велика је његова одговорност и пред богом и пред
људма.

Зато и немогу да будем равнодушан данас у
овоме часу, где ми је поверено служење у овоме
светоме храму и пастирска дужност у овој свесној
православној општини, а свештеничко старешин-
ство како над њом, тако и над целим округом овога
протопрезвитерата. Јер кад се сетим човечије слабе
природе, кад помислим да смо сви ми људи слаби,
грешни и мање, више поводљиви; — а кад поми-
слим на превелику задаћу, које се примам данас и
на одговорност о поверенима ми душама; — кад се
сетим да свештеник треба у свему да буде образац
да претходи вернима и говором и животом, и љу-
бављу и духом, и вером и чистотом наравственом; —
да ваља да буде и учитељ и утешитељ, и савет-
ник и друг и господар и слуга; да треба да се од-
ликује сваким врлинама, да просветли његова све-
тлост пред људима да виде његова добра дела; да
треба да утврђује међу верне: мир, љубав, слогу,
узајамно поверење честитост и ваљаност, — а да
истребљује мане и погрешке, зле наваде штетљиве
обичаје, и заблуде, да треба да буде достојан ра-
деник, а не најмљеник — у винограду господњем;
— и кад завирићу мало дубље у нашу будућност
и ту оназим како нашу православну цркву и наш
добри народ чекају све теже и теже околности, а
тима јоште већа и свештенство, које је никло из
народа и сродило се са црквом духовном свезом, и
кад озбиљно расудим о свему томе, — онда ме до
дна душе потреса нека света страва при првом
свом овом кораку на трновни овај, а клизави пут,
где се од слаба човека иште толико савршенства,
толике душевне и наравствене узвишености и од-
говорности и не могу да се избиљно не замислим
над првим својим кораком, којим сам ступио на поље
огромне задаће, и којим ми ваља корачати и даље
без престанка, без повратка, ако желим да дости-
гнем ону од ап. Павла означену мету: да спасем
себе и оне који ме послушају.

Но сила Свевишњег који управља судбинама људцима, биће мој најјачи наслон, моје уздање, мој пристан.

Тврда и жива жеља моја, да послужим искрено и својски цркви својој и своме народу као прави служитељ св. олтара, као строитељ светих тајни, као проповедник живе бижије речи и истина еванђелских, и озбиљна моја намера да на основу закона црквених и установа, одговарајућих тима законима и потребама данашњег времена, и утемељењу вере православне и просвете у нашем народу, — биће ми руковође на новом пољу мога делања. — Љубав и поверење повереног ми народа и свештенства биће ми стални помагачи при извршивању претешке моје задаће; устостручиће моју слабачку снагу, да неклонем под теретом озбиљнога тога свога рада! —

Теби, високопреосвештени архипастиру, — који си се потрудио и дошао данас у ову нашу средину, међу свој народ, међу своје верне, да их надгледаш као брижни старешина желећи тешње свезе с нама, — а та се може постићи само узајамним поверењем, искреним предусретањем, обавешћивањем и обменом мисли и назора; — дошао да се изближе упознаш с' нама, с' нашим стањем и положајем, с' нашим потребама и потребама; — да нас помогнеш у свему као пастир, који бди над душама нашим; — који си данас и црквеним чином потврдио једнодушни избор мој за протопрезвитера — за првог свештеника — ове општине, овога Ст. бечејског протопрезвитерског округа, — нека је од мене у име свију нас топла хвала! Благодарим ти на архипастирском твом савету и поуку, у ком си ми разложио моје будуће дужности и значај мога будућег рада, старају се и трудију се да и ја и поверен ми народ пођемо свагда путем правде и истине, поштивајући установе, које су донешене у корист благостања наше цркве и напретка нашег народа. — Препоручујем се са својима вернима твоме архипастирском старању, потпори и подржавању. Бићу готов да се у свако доба одазовем твоме архипастирском гласу, кад ме зовне на делање, на које смо, као чланови православне цркве и верни синови свога народа, позвани да радимо за спас наше цркве и нашег народа.

Браћо моја свештеници, садругови моји и сурадени, — којима сам данас чином и званично постављен за окружног старешину свештеничког, — ево вам пружам братску руку, да се ухватим с' вама у коло будућег нашег заједничког рада. Ви сте се, који мање који више, годинама већ трудили у свештеничком звању и зацело вам је добро познат пре-

красни, али и претежни позив свештеников: веја всејем бити да веја преобрјашчет.“ — Примите у вашу средину и мене — и ако млађег годинама и чином службовања, али можда доста стара искуством и схваћањем правога значаја и определења свештениковог у цркви, у народу, — Ви сте са народом овога протопрезвитерата, поклонили ми то ванредно поверење, да сте ме као најмлађег свештеника у целој нашој Јерархији изабрали за свога старешину. И ја, можда и по човечијој слабости, ласкам себи, да вас на то неје побудило ништа друго, до-ли права брига и старање о добру поверене вам цркве и народа; — јербо сте се уздали, и с' пуним правом очекујете и сад, да ћете у мени наћи старешину, који ће вам претходити — не нерадом, сјајом, господством и властољубљем, — него неуморним радом, живом проникнутом љубављу и поштовањем према високоме своме позиву. — Дај боже не преварилисе у свом наду и у мом будућем раду! Ево ме вама на сусрет са слабачким својим силама, али јаког поуздањем у онога, који је свију нас уздање, снага и моћ. — Радо и весело саслушаћу ваше добре савете. Поклонићу се у свако доба здравом разлогу и нећу се стидети да се учим чему бољем, јер живот је наш жива велика школа, у којој се учимо догод живимо, а из кога полазимо опет зато тек као почетници — будите ми на руци у свему, што се клони на срећу и на добро наше цркве и нашег народа; а нештедите ме са опоменама, ако би — што не дао бог! — пао у искушење да сврнем са правога пута! — Не будимо само свештеници од заната и најмљеници него прави служитељи и раденици у винограду господњем! Много је, здраво је много рада на нашем врло запуштеном, а и необделаном још пољу, — и особито у данашњем, тако рећи, прелазном добу. Близу је жетва, — а жетвоца је мало! — Сложимо се, здружимо се на заједнички рад; — јер човеков посебни рад има наслона и будућности само у удружењу; — а у слози је спас! — Пођимо напред! будимо прави искрени пријатељи своје цркве и свога народа, први народни просветитељи, будимо у свему вернима образац и пример и речију и животом, и љубављу и духом, и вером и чистотом!

Обраћам се и вама благочестиви христјани и сви верни мога протопрезвитерата, којих је искрена и непритворна љубав и неограничено к' мени поверење, слога и заједничка воља довела ме амо на ово место. — Хвала вам искрено на превеликој вашој љубави и на поклоњеном ми поверењу, које ме је јако тронуло, јако дирнуло. Надам се и уздам се, да ћете ви, који имадете у мени вере и поуздања познавајући ме само са чувења издање, стећи у мени

још више поуздања кад ме упознате изближе са мога понашања и рада у новоме овоме мом звању. — Ево ме ступих данас с' вама у вашу заједницу, да се заједнички бринемо и старамо о свему, што ће бити добро и корисно по нашу цркву, по наш народ. Будите ми искрени и откривени! Дођите ми као оцу као брату као искреном пријатељу и савесном саветнику у свима вашима потребама свагда и у свако доба. — Врата су моја ваздан отворена свакоме, који тражи помоћи и утехе, тражи збора и договора о добру и о напретку своје и општем. — А незатварајте ни ви своја врата, своја срца испред мене, који сам рад да посветим сав свој одјакошњи рад добру и благу цркве и вашем, и желим да славим својим силама допринесем што веће користи општим интересима свога народа.

Мили добри стари мој оче, обраћам се и теби у овом свечаном тренутку, на прагу свога новог делања, благодарим ти небројено пута за сваку твоју муку, за сваки твој труд око мога узгајања, васпитавања и изражавања! Твојом очевом пошпором дигао си ме на ноге да сам могао доћи амо на ово место. Твојим благословом делао сам до сада. Благослови ме и на даљи, на нови мој рад.

Дуг мој теби превелик је и небих га био кадар вратити теби и да живим стотинама година. Но ја ћу се старати, да радом својим за опште благо целог нашега народа одужим, бар у некле овај превелики дуг, који дугујем теби као своје родитељу! — А ти мила сенко моје никад не заборавање добре мајке, која ме као чувајући геније непрестано пратиш на свакоме моме кораку, — остани увек уза ме, и буди са мном при сваком мом даљем подухећу! — И знам да тада нећу лако поклизнути!

Боже свети, свевидећи свезнајући, свемогући! Ти видиш, ти знаш најбоље расположај моје душе, мога срца! Ти ме можеш подржати да животом — делима својима засведочим оно, што сам данас обећао пред тобом, пред црквом — пред народом! — у тебе се уздам! Ти си мој над, моја заштита, моја утеха, моја крепост и снага! Дај ми моћи, дај ми снаге, да будем достојан светога твога олтара, да могу достојно испунити твоје захтевање и моје обећање: да спасем себе и оне, који ме послушају!

У Ст. Бечеју 8. (20.) септ.

Милан Костић,
прота Ст. бечејски.

М У Ж И Ж Е Н А.

X.

Поред разлика по занимању и васпитању важне су разлике између мужа и жене по народности и вери. Те разлике захваћају дубље у народан живот, а толико их је исто као и оних првашњих. Срећна је само што их је у правој језгри народа, у ратарима и тежацима, мање.

Ви сте ваљда видели кад се двоје њих из разних крајева узме. Сремац доведе младу из Бачке, а бачке девојке са свим су друкчије, него Сремице. Она је Српкиња, она је православна Српкиња, она је из ратарске куће као и момак, али је она из Бачке, па је према томе са свим друкче научила, но што је у кући мужевљевој. У главном, у крупнијим стварима је њена кућа исто што и мужевлева, али у навикама и другим ситним обичајима има разлике, па тек за коју годину, да се она на то све навикла, и изједначила са другом женском чељади по кући. Донде је једнако сметње, а често и кавге по породици и кући а све са тога, што је она обикла другим обичајима. Њој се потсмевају по кући, ако друкче што зачне, но што је по обичају; њу непуштају напред, ма она боља и напреднија била; муж јој је у невољи са две стране, а из ње се кат кад измете оно, што у нас зову: „крвометница.“ То је са свим наравно и томе се не да избећи.

Просто безаклоно срце држи се најчвршће онога у чему се затекло, и тешко ономе ко у ту светињу дирне. Ја сам видео у Србији, где се моме широком ободу на шеширу смеју, а кад сам запитао што ће у женских по глави и по прсима толико цванцика и дуката да већ полегну, одговорили ми зачуђено: „Јо па за то је млада!“ као да се то разуме и де је то боље да пече сунце у теме и да сви огураве од терета него да понесу лак, широк шешир. Још глупљи обичај, још мање навике, па су у простога народа тако — укореење освећене, да би опасно било, махом их рушити, па другим новим, необичним замењивати. Из тих маленкости истиче и љубав и мржња, из тога се развијају разлике карактера по крајевима.

Али и образованији свет хоће да чврсто држи оно, на што се навикао. И трговац и мајстор Сремац има својих особина, које су посве различне од оних у Србији, Херцеговини, Црној Гори и т. д. И он би осетио, да узме девојку ма иста занимања и иста васпитања, али из других крајева. Увек је ту неке натеге, неке празнице и незадовољства. Из маленкости се онда изроди велико, па готово квар. С тога ћете ретко видети, да је на пример Сремац задовољан и срећан са Србијанком,

а Херцеговка опет са којим Србином из друга, даљна краја.

Замислите сада још коју важију ствар. Замислите сада каку разлику, што још дубље засеца у породички живот, него овако ситни, незнатни обичаји. Сетите се народности и свега, што уз њу иде, па вере и свих оних освећених обичаја, што их се честито срце никада не одриче. Језик и вера, то је управо васдео дужеван живот проста, необразована човека, па дирни у то двоје, дирнуо си га у живац. Образованом човеку је то много мање, али не верујем, да је игде тако јака духа, да срцу заповеди, да то двоје са свим прегори. Највећи људи, највећи духови нагињу свим срцем оном гласу, што их је у колевци успављивао, сећају се онога бога, што су му име као деца муцали.

Вере су дакако све једнаке, већ по томе, што су вере, не осведочења и истине. Да су истине, не би их било више, јер о једној ствари може само једна истина постојати. Исто су дакле по нарави својој, а разноликост њихова истиче изјустанова њихових. Поред установа цркве и вере иду опет разнолики обичаји и навике, па се човек с њима роди и одгоји, те му после пређу у крв и нарав његову. Од тога се после тешко отрести, ма се уверење како променуло. Увек ће у њему остати клице онога првога семена, па баш где се буде на њу јаче нагло, онде ће се јаче одуширати. Од туда и долази, да се своји у туђини већма своје и боље држе свога него што би међу својима. Наравно да временом и то мора малаксати.

По овоме су дакле и вере некака врста урођених и пригојених обичаја, те се не дају лако сломити. Да су уверења и назори, би се људи пре сложили, јер кад тад морало би се доћи бар близу истине, а истини се сваки паметан мора поклонити. Што је код ових обичаја још важније то је светиња њихова, у коју не ће ни сам човек да дарне, а камо ли да пусти да други у њу дира.

Виделисмо како је сложити мужа и жену из разних крајева и са разним обичајима и навикама. Узмите сада разлику у тим важним и светим обичајима, узмите разлику у вери. Сложите н. пр. православна мужа с римокатоличком женом. Да нису јаке нарави, да обоје радо понуштају, па ће ретко бити среће и слоге између њих двога. Ма како се чували, ма како једно другоме у томе угађали, опет ће бити тренутака, где ће увидети, е се њих двоје разликују, е нису једно. Он ће за њезину љубав и заборавити који свој светац и обичај, она ће њега ради што и против своје воље и навике учинити, али је то силом и никада од срца. А још где није тако? Како је мужу кад на велики светац

из цркве и богомоље кући дође, а код њега се кошуље перу? како је младој нашој девојци, кад се уда у католичку кућу те и не зна да јој је бадњи — дан, богојављење и т. д.? Не осети ли онда она, да је самохрана, да су сви други у кући своји а она туђа?

Па све се то још некако поднаша, само кад није деце из такога споја. Где је и тога, ту је још горих неприлика. Ту је свађе за закон децји, а где је у напред одређено, онде опет није права васпитања, није целине у васпитању. Ако су једне вере, виде од оца или матере, да има и друга начина веровања, који се разликује од онога, на који се они упућују. Невино детенце не уме да си протумачи, за што и мајка њихова незна молитве њихове, што се и она не крсти као и они, па ће увек остати у сумњи. Разликује ли се вера међу самом децом, онда је свађе и ревнења, па то може — далеко да иде. Хоће каткад да омрзне брата и сестру, оца и кћер. А сами родитељи? Њима се чисто чини е им нису права, рођена деца, ако нису оно исто што и они. Хоће ли се католичка мајка радовати сину, кад јој буде приповедао да је у цркви читао апостол? Неће ли православан отац уздахнути, кад му рођена крв пође на кризмање. И најразборитијега текнуће ма најмање, а онај у тога није срце јаче, хоће се и покајати.

Прелаз из једне вере у другу не вреди много, бар за првих времена. После је наравно да ће време учинити своје као и код других обичаја и навика, али би то било и без прелаза. Оно се само свету на очи одриче човек онога у чему се нашао, можда баш против своје воље али за хасну, а у срцу ће остати увек тај, или ће тек временом и околностима наћи се у другоме. Прелаз је управо доказ слабости и несталности човечје, и ја бих увек рађе правдао онога, који се чврсто држи дедовске вере и навика него онога, који по хатару мења опаглију.

Дакако да ја овим не ћу да речем да је баш увек невоље, ако се узму двоје разне вере. Има где то баш ништа не смета срећи кућевној и породичкој. Људи који мање осећају а више мисле, држе те разлике за ништа или бар за слабе, а да би могле порушити склад у два, иначе једнака и сложена карактера. Ја истина не мислим тако, али ни то, да вера треба да нас дели све ако је све друго сложено и прилично. Главна су друга својства и особине, оне утичу сваки дан на живот, по њима се ваља равнати и од њих ће зависити све друго, а вера се истиче само каткада, и то као обичај, што га време може изгладити. Ово особито вреди за образоване људи, који ће знати оценити вредност тих разних разлика. Мање је ако се жена шаком

крсти а у другом свачем ваља и одговара, него ако уме умесити и накитити божићни колач, а не уме васпитати и напутити децу своју. Али и у најбољем случају увек је то нека па и ма намања разлика и неприлика, те с тога је и споменух, да се то не узима баш тако на лако.

Најгоре је, кад удовац и удовица са више одраслих деце узима себи друга из туђа закона, а жена је ту још опаснија него муж. Па кад још роде и другу децу, а свако од њих има и своје. Ту је таке разлике међу децом а и међу родитељском бригом и негом, да је са свим немогуће одржати у породици онај склад и хармонију, што је нуждан за срећу и напредак кућевни. Муж ће се морати или вазда са женом зарад своје деце и свога закона трети, или ће ради кућевна мира слећи раменима, па напустити децу своју и обичаје своје. Деца су онда изгубљена, јер је за њих горе, него да са свим немају мајке. Она им је гора од туђина, па ако их пре времена не растера, она ће их мучити док време не дође, да их како куд

протури. Ако их донде није преломила, сада ће их јамачно на њену руку преломити, те тако ће са вером у те деце нестати и свега онога, што им је од оца и праве мајке остало. Са вером угушиће се и народност, (а то је особито код нас, јер ми то двоје још не умемо да делимо) па од красне српчади постаће временом најјачи противници наши

Баш и с тога, што ми веру од народности не умемо да делимо, и што је често у нас више вера него народност, важне су за нас те разлике. Нама су ближе и најнесродније народности, него наша браћа по језику, повесница и обичајима, само ако се једнако крсте и једну цреву држе. Са тих назора је пропало много народа нашега, и много је јада у повесници нашој са тога беспућа. Сетимо се само како су се наши великаши женили из Грчке, и шта је зала настало са таке женидбе. Ко не зна „проклету Јерину“ и борбе с бугарским народом. Е али Грци и Бугари су једне вере с нама, па су нам ближи од других много сроднијих племена и народности.

ЗАБЛУДЕ И ПРАЗНОВЕРИЦЕ У НАШИМ ПОСЛОВИЦАМА.

Од Ђорђа Мандровића, пароха пештанског.

(Наставак.)

Курјак длаку мења, ал ћуд никад.

Да курјак ћуд не мења то стоји; но да многи људи хоће ћуд да промену, о томе нека нас увере следећи примери.

Амазис, краљ мисирски, пре но што је на престо ступио, био је прави бекрија и чинио је свакојака иступлења; он је шта више толико пута у крађи ухваћен бивао. Но у пркос том развратном животу постао је касније одвећ ваљан владалац и пријатељ свога народа и Мисир је за време његове владе као ретко кад напредовао и цветао.

Хенрик V, краљ инглески, био је у младости својој покварен као и Амазис. Његова дружина са стојала се из самих бекрија и ниткова и он је с њима излазио на путове и нападао је путнике. И кад је судија Виљем Гаскоалн једног његовог љубимца због злочина осудио, Хенрик се дотле заборадио, да је истог судију јавно у судници по образу ударио. Но како се Хенрик променуо, кад је после смрти свог оца на престо ступио! Он је дао дозвати своје некадање другове и саопштио им је, да је вољан да бољим правцем удари и уједно их је позвао, да се на њега угледају; у противном случају да му се ни један у његовом двору не појави. И он је одиста остале дане свог живота провео, као што разумном и поштеном човеку приличи.

И неки Грк Полемон више је година само тако

развратно живео. Но предавања грчког мудраца Ксенократа о умерености, која је Полемон једног дана слушао, учинише у њему такав преврат, да се од тог дана са свим преобразио и тако умерно живео, да је другима за узор могао служити.

Ко не зна, какав је био Апостол Павле пре свог обраћења? „Дишући претњом и смрћу на ученике Господње“ (Дел. Ап. 9,1) он их је „гонио до саме смрти, вежући и предајући у тамницу и људе и жене“ (Дел. Ап. 22,4.) Добро је какле Григорије Назианзин назвао Павла „курјаком“ (ликис) који је Хришћане раздирао. Но тај курјак уједанпут промену своју ћуд и постаде најревноснији проповедник Христове науке и највећи бранилац гоњених Хришћана.

Горња пословица не стоји дакле увек и ми видимо, да и курјаци могу ћуд променути, да се и покварени људи могу поправити. Само ваља да се и ми за њихов бољак збиљски постарамо, да их равно нашем Спаситељу око себе љубазно прикупљамо, и обавешћујемо, а не да их од себе, као што обично бива, одбијамо и из њи све жешће и тврдоглавије грешнике правимо.

Овде ће бити место да се упознамо с оним маторим курјаком, који је хтео да се поправи, но кога су чобани својим непаметним поступањем до крајности довели и из њега највећег злотвора себи на-

правили. Његову повесницу овако је немачки научењак Лесинг описао :

Један курјак оматори и науми, да се с чобанима помири. Он се крене на пут и дође једном чобанину, ког је стадо близу његове пећине лежало.

„Чобанине, рече он, ти мене крвожедним доповом зовеш а ја тај у самој ствари нисам. Да боме да морам твоје стадо да нападам кад ме глад мори, јер глад је мучна. Но чувај ти мене од глади, насити ме само и ти ћеш са мном одвећ задовољан бити. Јер ја сам у истини најмирнија и најшитомија животиња, само кад сам сит.“

„Кад си сит?“ „То може бити“ продужи чобанин. „Али кад си ти сит?“ Ти и тврдица никад се не наситисте. Иди с Богом.“

Одбијен тако дође курјак другом чобану.

„Ти знаш, чобанине, почне курјак, да ја могу да ти по неку овцу преко године удавим. Него дај ти мени сваке године по шест оваца па ћу се ја задовољити и ти ћеш моћи без брига спавати, па ни псе не мораш више држати.“

„Шест оваца?“ рече чобанин. Та то је читаво стадо!“

„Но баш кад си ти, а оно ћу се и с петоро задовољити.“

„Ти шалу збијаш; пет оваца! Та ја преко целе године ни Богу не приносим више на жртву.“

„Па ни четир? запита курјак даље; а чобанин махаше поругљиво главом.

„Три? — ево“?

Ама баш ни једну“ рече најпосле чобанин: јер то би одвише лудо било, кад би ја оном непријатељу харач плаћао, од ког се мојом пажњом могу сачувати“

Но света тројица помажу, помисли курјак и дође трећем чобанину

„Мени је одвише жао, примети курјак, што сте ви чобани мене за најсвирепију и најбездушнију животињу извикали. Ево да вам докажем, како сте према мени неправедни. Дај ти мени сваке године по једну овцу, па твоје стадо може слободно без икакве брига пасти по оној шуми, у којој му само од мене опасност грози. Једна овца, каква маленкост! могу ли великодушнији и некористољубивији бити? Ти се смејеш чобанине? А за што се смејеш?“

„Та ни за што. Но богати комшија! колко има теби година? запита чобанин.

„А шта се тебе моје године тичу. Макако ја матор био, опет сам толико јак, да ти најмилије јагањце могу давати.“

„Не срди се стари комшија. Жао ми је што си с твојим предлогом у неколко година касно дошао. Твоји ишчупани зуби издају те. Ти играш улогу

некористољубивог само за то, да би се лакше и с мање опасности хранити могао.“

Курјак се разљути, но опет се уздржи и отиде и четвртм чобанину. Овом је баш најбоље псето цркло и ту околност употреби курјак на своју корист.

„Чобанине!“ рече курјак, ја сам се с мојом браћом у шуми тако завадио, да се никад немислим с њима помирити. Ти знаш, колко мораш од њи да стрепиш. Него знаш шта је, узми т ч мене на место оног псета, што ти је цркло, па ја ти добар стојим, да ти они ни једну овцу ни попреко неће погледати.“

Ти их дакле желиш од твоје браће у шуми чувати“? настави чобанин.

„Јесте“!

„Баш да ваља! Но кад те ја у мој чопор примим, кажи ми богати: коће онда моје сироте овце од тебе чувати? Лопова у кућу узети да нас чува од лопова ван куће, то држимо ми људи —

„Престани, престани“ рече курјак, ти већ почињеш да ми придикујеш. С богом!“

„Ај! Старости пртено оружје!“ зачука курјак Но кад не можемо како хоћемо, а ми ћемо како можемо.

И тако дође петом чобанину.

„Познајеш ли ти чобанине мене?“ запита курјак.

„Бар теби равне познајем,“ одговори чобанин.

„Мени равне? О томе здраво сумњам. Ја сам бар тако особити курјак, да и твоје и свију чобана пријатељство у пуној мери заслужујем“.

„Па како си ти тако особит“?

„Не би ти ја могао живу овцу удавити и изести, па да би ме баш и саме главе стало. Ја ти само мртве једем. Није ли то лепо? Па допусти ми, да кад икад код твог чопора дођем и упитам се: да ли ти је која овца угинула!“

„Не троши бадава речи“, прихвати чобанин. „Ти не би смео никакве овце јести па ни мртве кад би хтео, да ти ја пријатељ будем. Ко једанпут мртве овце једе, тога лако научи глад, да болесне овце за мртве, а мртве за болесне држи. Не рачунај дакле на моје пријатељство и одлази“.

„Е сад већ морам и оно, што ми је најмилије, жртвовати, само да до цели дођем.“ помисли курјак и дође шестом чобанину.

„Чобанине! како ти се допада ова моја кожа,“ запита курјак.

„Твоја кожа? Дај да видим! Но баш је лена; мора бити, да те ванке нису често давиле.“

„Чуј ме дакле чобанине! Ја сам ти већ оматорио и не могу дуго мој занат терати! него храни ти мене још ово неколко дана, а ја ћу теби моју кожу оставити.“

„Гледај ти њега!“ рече чобанин и он би хтео као што старе тврдице раде. Но нећеш бога ми тако! твоја би кожа мене најпосле седам пута више стала него што вреди. Но ако збиља мислиш да ми је поклоним, а ти ми је одма сала дај.“ И у том се маши батине а курјак шумегеле.

„О ви немидостиви људи!“ рекне сад курјак и дође у највећу јарост. Ја ћу дакле као њихов не-

пријатељ да умрем пре но што ме глад умори! јер они неће боље.“

И он полети у куће чобанске и раздираше им децу, док га чобани једва с великом муком не утукоше.

Онда рече најмудрији од њих: „Ни смо паметно радили што смо старог лопова до крајности довели и сва средства одузели му, да се, ако и касно и изнођено, поправи.“

(Наставиће се.)

Л И С Т А К.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

Црногорски кнез Никица стиже 28. септембра о. г. у Букурешт. Он долази на војничке маневре романске, на којима ће 35.000 војске романске бити. На те маневре долазе и многи официри из Грчке и Србије.

Кнез Милан врло је лепо примљен био од краља талијанска, ишао је с њим и у лов. 12. септембра стигао је у Беч и одавде се враћа у Београд. У Србији ће се састати народна скупштина на Дмитров дан. Ту ће бити речи о путу кнежевом. Пита ће се министри шта је донео тај пут земљи, јер пут у Цариград, само је осрамотио и кнеза и Србију.

По новинама се пише, да је син кнеза Карађорђевића Петар погађао се са Турцима, да му израде, да он постане кнез у Србији па ће он пустити Турке патраг у градове српске. Кнежев син Петар правда се да то није истина и каже да је то влада у Србији измислила а и сама незна зашто.

У Цариграду живели су у неким крајевима Хришћани заједно са Турцима. Сада су из тих крајева сви хришћани од власти турске истерани, што, веле, немогу да се слажу са Турцима. Криво је јатње што је вода мутна. У опште опажа се да у читавој царевини почињу Турци већма беснити на Хришћане. У Брчкој у Босни, де има конзул аустријски пуцали су турци на проту брчанског но нису га погодили. Надају се печем па су кивни.

И у Чеха породила се жестока борба између омладине и остарине. Први се тамо називају Младо-Чеси а други Старо-Чеси. Код нас је омладина у већини а тамо су јачи Старо-Чеси. До скоро сви су заједно држали, што се тиче тога, како се има владати према Немцима бечким, који имају државне уздице у рукама. Сви су били за то да садашњом владом бечком не треба се у разговор упуштати, да не треба ићи ни на сабор у Беч ни на чешки сабор у Праг, него нека Бечлије и њихове присталице Немци у Чешкој раде што хоће Чеси се на то неосврћу а кад дође згодно време они ће све то једним махом порушити. Чеси су се дакле повукли били на из прибрајка гледали шта Немци ради, али ево борбе не једна него више година а за Чехе неодолази згода. За то Младо-Чеси рекоше: да ми идемо на сабор, па тамо да се уватимо с Немцима у коштац шат што израдим. И одоше њих седморица у сабор чешки. Но преварише се јако. Них је само шака људи а Немаца толико. Што год почну, ако неиде Немцима, у рачун, неће дочети и онда пераде за себе него за Немце. За сад се види само то да су слогу покварили и ништа више.

По Београду разнео се глас, да се бечка и пештанска влада договора, да се нарочито за подунавске кнежевне забрани извоз шалитре сумпора и оружја. Као узрок томе мисли се да је разглашено пријатељство српско румунско и црногорско и турско оружање. Ово, веле, једне београдске новине, подсећа на годину 1862.

РАЗЛИЧНОСТИ.

— У Бечкереку беше скоро негде избор градоначеоника. Том приликом дошло је између заступника варошки и поджупана до жестога сукоба тако да је поджупан морао скупштину распустити и једва је утекао. Сукоб се излегао отуд што поджупан, који има право и дужан је предложити тројицу за градоначеонике предложио је само једног и то Маџара Кулиџаја, а Србина Перу Јовановића је изоставио.

— Лазар Бољанац из Новог-Села, који је због избора посланика Полита дошао суда, осуђен је и од највишег суда на две године робије, но истражни затвор има се у то урачунати.

— Даљцима Белобрђанима и Боровчанима одузела је патријаршија неке земље и дала неком Леблу под закуп. С тога је ишла депутација једна из поменутих места, коју је предводио посланик Ђурђевић патријарху и молила да помогне људма. Патријарх је обећао помоћи.

— Арендатору земље патријархове у Белом брду изгореле су две камаре жита, у којима беше 14 стотина крста. Жито је, веле, било све прокисло, а осигурано је од ватре. Арендатор је чивут Лебл из Сивца, што је код Радаје био. Тако се то ради!

— У Србији има преко 40 манастира. Сваки манастир има своја добра и нека села за парохије. Порезе неплаћају и опет, једва излазе на крај. Све настојатељи развукосе као и код нас. Сада се ради и тамо на том, да се економска управа манастирска одузме калуђерима.

— Цар кад је био сада у Прагу покљонио је чешком позоришту 3000 фор. а мађарском позоришту у Колошвару покљонио је и ове године 15000 фор.

— Из Вршца нишу, да је Вршачка општина у великој кубури за новац и да ни код кога кредита нема, а опет општинари расипају благо и предлажу да се купе за градоначелника коњи и хинтови и даду му слуге лаке, а позива се жупан да дође у Вршац да живи, како би варош још стан и друго којешта набављати му морала.

— Протосинђел у двору Вршачком закључен је за архимандрита у Војловици, а Ђакон у двору Карловачком произведен је приликом владичења Живковићевог за протођакона, архиђакон пак сутра дан за сингела.

— У Араду били су ових дана војнички маневри. Цар је био на тим маневрима. Дочекан је свечано од Арађана. Приповедају, да су маневри изгледали као праве битке, да се после привидна боја налазило на пољанама оружја, одела и прегажени људи као у правом рату, а осим тога погођен је један капетан куглом у врат и лежи сада на самрти. Маневар је на то одмах прекинут и војска затворена у касарне. Маневри су рат од шале, али овом дође главе тај шалан рат.

— На главној овогодишњој скупштини Матичиној изабран је поново Брановачки за председника а млади сенатор Миша Димитријевић за подпредседника.

— (Како Немци маме Словенце у своје коло.) У месту Камнику у Словенској говорио је парох, Немац, да људи подигну женску немачку школу:

„Видите, досад су ваше ћери училе само словенски, и за то што нису знале немачки морале су се удавати само за занатлије и друге људе нижега реда. Али кад науче немачки оне ће се удавати у боље куће него што су у Камнику, биће их у Љубљани и. т. д.“ Та је беседа пала на плодану земљу, и поглавице су се склониле да претворе школе у немачке и кад се девојке науче немачки — онда ће са свију страна похитати све сами барони, грофови, милионари по невесте у Камник, те ће требати мало сокак раширити да имају куд проћи!

(Ужасно убијство). У Кронштату живљаше поштено породица неког Матије чизмара док је овај занат свој радио. Но он сиромас ослепи и варош му даваше као солдату 6 новчића на дан. У кући овлада прека голотиња и сиротиња. Матија имађаше једног сина, који беше калфа трговачки у једном дућану у Кронштату. Овај да би грдној невољи својих доскочио надне у горе зло и поче од свога господара красти ствари и давати их чивуту у залогу за новце, чивут осети да те ствари немогу калфине бити и крађа се ухвати. За ту крађу знала је мати сестра и два брата калфина. Кад су далеко позвали тога ради пред полицију, то их се тако косне срца, да оду сви иза вароши и старији брат чизмарски калфа убије матер, своју сестру од 18 свога брата од 14 година и самог себе. Слени отац ништа није знао за крађу ни за то да његово друштво полиција тражи. Како му је дакле било кад је чуо тај несрећан глас. И калфа трговачки, који је затворен покушавао је у затвору да се убије.

— Данас је 18 септ. прошао кнез Милан на лађи „Драва“ дунавом у Београд.

(Како се покварио свет у Србији) Тринко Кречковић беше покућар и кочијаш прете ужичког а сада од како се оженио девојком са мразом постао је и он некакав дућанија. Једног вечера седио је у кафани Е. Петковића за једним асталом с Василијем Јованчевићем абаџиом, па у међусобном разговору упита га овај — Василије — врло тихо: брат Тринко, оћемо л' заједно у Београд за еспап ићи? У тај ма Тринку нешто дође те ухвати човека за руку и са њиме се онако изненада пољуби. Па пошто се пољуби, Тринко повика великим гласом, Браћо! виђесте ли ви да се ја пољуби с Василијем? Ја са њиме ону двокалну кућу пазарих; па ти онда повиче дај механиџа да се пије и тако се на ту цел сву ноћ пило.

Кад је Василије јадни и бедни видио, шта би од њега и његове куће веселе, поче говорити кроз плач умуклим гласом: виђесте ли браћо шта поштени газда Тринко од мене уради! Може л' то бити, да ми на правди бога, ни крив ни дужан оме на непоштени начин моје добро без сабље и пушке а зашто за ништа?!

Ово дело дође на суд и овај пресуди да Тринко плати све трошкове; а да Василију кућа остане као што и јесте његова.

Тако се ова ствар сврши, која је не малу грају по Ужички начинила.

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

— Мита Нешковић учитељ у Земуну позива на претплату на књигу: „Рад у првом разреду главне основне школе.“ Књига ће изнети 10 таб. кошта 40 н. Новци се ша-

љује. Nachname. Заиста радовати се треба да се и код нас почињу књиге те врсте писати. Мита Нешковић је учитељ који има и лепу праксу и доста теоретична знања у својој струци. Учители, и све школе српске имале оне књижице или не ваља да ову књигу узму. Таке су књиге и најнужније за школску књижицу. Де има у књижици књига нека ова умножи број, де нема нека буде прва. Прво јој место и припада.

— Словенско — немачки речник, који је написао А. Јанежић а поправио и умножио Ј. Клајнмајер изашао је из штампне друштва светог Мохора у Љубљани и кошта 2 ф. 20 н. Овај речник ваља да набаве сви учењаци српски нарочито они, који теже за заједницом свију словенских народа. Са тим речником Србин за кратко време може научити Словенски језик а да је то нужно сведочи то што су Словенци од Србаља у многим напреднији нарочито у књижевности економској, па би се од њих дало што научити. Ето сад баш издаје друштво св. Мохора у Љубљани књигу: „Умни кметовалец“ (Паметан газда), коју је написао најбољи економ међу Словенцима, и која ће у свескама за три године излазити па се помоћу поменутог речника даде из ове књиге и језик научити и многа корисна наука прибавити.

Т Р Г О В И Н А И О В Р Т Н О С Т.

(Седмични извештај Ст. Георгијевића. у Пешти 14. 26 септ. 1874). Време што може бити лепо. Сви пољски радови свршују се најлепше. Довози у рани јаки

Кукурузу, који је на више места већ обран, пада цена, јер берба боља испада него што се мислило.

Банатски кукуруз за Мај, Јуни почео је са 3. 75—77½ а свршује са 3. 62—64.

Мађарски кукуруз по 1000 Полценти за месеце Новембар до Маја плаћан је за Пешту 3. 50—3—55. ц. ц.

Шеница за трговину нала је у 15 до 30 новч. 90 фунти 5. 70—85, 85 фунти 4—80—85.

Шеница за потрошак за септ. и октобар 4—70—75 за пролеће 5. —15—17½ ц. ц. за Пешту.

Узанц (за потрошак) јечам непролази 2. 60—65 по 72 Бечке фунте.

За саму зоб распитује се живо. Бачка за септ. окт. за Ђур 2—15—16 за пролеће 2. 38—40 а за јуни 2—55 за 50 фунти бечких.

Шеница бледа и нечиста тешко се продаје и то 30—40 н. јестиније.

Рајк иде слабо 3—40—60 за 80 бечких фуната.

Јечам за рану свињама 2. 30—65 средњи 2. 55—80; најбољи 2.—90—3. 10 за 72 бечке фунте.

Кукуруз влашки 4. 33—35; банатски 4. 37½—42½ ц. ц. Магт американска 48ф.—48. 50. Пештанска 54—55 с буретом Бечка цента. Сланина амер. леђа 42—43 беч. цен.

Шљиве босанске за окт. нов. 19.—50—19.75 српске 18—18. 25 у цакови бечка цен.

О Г Л А С.

ЗАЈАМ на ораће земље и куће које кирију носе, може свако у Аустро Угарској и Ердељу по 6½ % добити уз одплату 7½ % на 32 године и то од 3000 ф. до једног милиона — изузимајући за сад развојачену границу. Заједнички (солидарни) зајам неодобрава се.

На плаћена писма одма се одговара.

У Ст. Томашу. 1— ОПШТИ ПРОМЕТНИ ЗАВОД.

Изази сваке недеље
на читавом табаку.

Претплата, огласи и до-
писи шаљу се уредништ-
ву „Глас Народа“ у Н. Сад.

ГЛАС НАРОДА.

Цена је листу:
на годину . . . . . 3 фор.
на осам месеци . . . 2 „
на четир месеца . . . 1 „
за Србију годишње 4 „

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВЧ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ. ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ
ОГЛАСЕ, КОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

СРПСКИ НАРОДНИ САБОР.

Под горњим насловом доносићемо у нашем ли-
сту извештаје о раду српског народног сабора у
Карловцима. Ти извештаји неће моћи бити тако на
широко и на дугачко изведени у овоме листу, као
што је то у новинама, које чешће на недељу из-
лазе и веће су много од ових, али ћемо гледати да
све што год се важно преко читаве недеље у са-
борском раду деси прибележимо чисто разговетно,
да и они, који недрже политичне новине могу знати
шта се ради.

И тако започињемо са радом саборским од ове
седнице.

Ове седмице у понедеоник т. ј. 23. овог месеца
састао се у Карловци српски народни сабор, и др-
жао је тога дана своју прву седницу. Седницу је
ову отворио патријарх и позвао сабор, да изабере де-
путацију, да дозове кр. комесара ¹⁾ Хубера у са-
бор. Милетић је питао патријарха да он каже са-
бору, шта ће комесар радити у сабору. Оће ли он
сести на своју поштену столицу и слушати шта
сабор ради, да јави горе како јесте, да не морају
шпијоне доле шиљати или ти мислити бог зна о
каквим се страхотама на сабору ради, или ће се
и он мешати у говор, па још и председничко ме-
сто заузети. Милетић је рекао, да ако комесар оно
прво хоће, томе нико није противан али ово друго
не може сабор допустити, јер онда сабор није го-
сподар у својој кући, а да то буде то доноси ау-
тономија о којој се толико говори. Патријарх
је одговорио да ће комесар само отворити седницу,
казати сабору поруку Његова Величанства, предаће
сабору писмено синодско ²⁾ у ком овај казује, како
хоће да се одсад удешава са црквама, школама ма-
настирима, фондовима, општинама, скупштинама и

т. д. и онда сићи доле и патријарх ће сести на
председничкову столицу, и тако и би. Сабор иза-
бере депутацију. Ова оде по комесара, комесар дође
стане на председничково место, прочита сабору да
има прво и прво гледати да устројство изradi,
сиће доле са председничка места, да патријарху
писмена два, једно своје а једно што је синод спре-
мио за сабор, и оде са сабора.

Патријарх преда писмено перовођи, овај га
прочита. У том писмену синод иште, да се сабор
у оно што се вере, реда црквена, обичаја црквени
и т. д. тиче, немеша, јер ту само синод или још
више светски сабори имају говорити, дакле не да
да се сабор меша у избор владика, даље не да,
да сабор може кога хоће за митрополита изабрати.
После је пронашао синод да има неки мешовити
ствари, што се и синода и сабора тичу, а то су:
1. Да се одреди колико и колике да буду парохије,
протопопије и дијецезе. 2. Наплата свештенства.
3. Уређење црквених општина. 4. Црквено-народни
фондови, манастири и црквено-народна добра. У
седници првој решено је, да се синодско писмено
штампа. У другој седници решавано је о изборима
посланика, код којих је било тужбе, те су уни-
штени избори: протe Миликшића и Јов. Игњато-
вића из св. андрејског среза и Косте Станковића
из Карловаца. На место архимандрита Живковића
бираће се нов посланик. У градишком срезу иза-
бран је опет Јустин Кушевић против Андрије Се-
кулића. Избор опет није уредан. Устројство је
штампано и предано члановима а изабран је од-
бор, у ком је и владика Живковић, да се устрој-
ство најпре у одбору претресе. Вида се повела реч
о томе да ли да се бира и владика у одбор и ве-
ћина би да се бира. Писмено синодско на велико
је огорчење наишло и код сабора и код публике,
а и како неби, та код синода има само двоје. Ово
је само моје и ово је и моје и твоје, али од тре-
ћег ово је само твоје, о томе ни разговора. Сабор
дакле без синода не може ништа радити ако неће
да зове радњом то, што му је синод оставио, да

¹⁾ Комесар реч је латинска значи посланик, онај који је од
кога некуд послан да нешто изradi.

²⁾ Синод је реч грчка, синодос значи на српски скупштина
збор, сабор а у овом случају значи скупштина самих вла-
дика. Као што је ред данас нико не сме бити у синоду
осим владика. И мало је чудо како су пустиле владике ко-
месара у своје друштво. У Русији важу, не сме ни сам
Цар у синод ући.

може наредити какве столице да буду, на којима ће посланици седити, хоће ли астал пред њима бити чојом застрвен или не, и каква ће та чоја бити. Па и ту би се јамачно још занело, јер ако би сабор наредио, да се пред посланике мете црвена а пред владике зелена чоја, можда би владике пронашле какве црквене законе, који наређују да пред њима црвена чоја стоји а не за њима. Но не би ни за то трошили речи, што сабору није ништа остављено да сам уређује, нека уређује заједно са синодом. Али како се разуме то заједно, кад има нас двојица. Ја кажем оћу, ти кажеш нећу, на чије ће бити старије? Каже се, па зато треба гледати да сабор са синодом у слог и љубави живи, па ће се моћи радити, ето је баш ради те слоге и љубави између синода и народа синод изабрао Живковића и Војновића за владике па тако ће и од сад; али слога и љубав то су стварине-постојане. Ко на њима зида кућу, на леску је зидао. На камену, на тврдом закону, хоћемо ми да народни сабор зида народни дом. Овако мора бити и никако другчије, ту нема хоћу и водем или нећу и неводем. Сада лађа ваљана не чека на ветар, који може дунути или недунути, него иде сама својом вољом, својом снагом, паром коју сама прави. Нек се зна једаред на чисто шта је чије. За то што је заједница досада и била толики сабори бадава трошише новац и време. Ортак твој пустиће да се завезеш у сто послова, па кад треба на крај да изађеш он каже: ја нећу. Паба ортаклука, кад невреди ништа што ја кажем. Заиста између сабора и синода био је до данас ортаклук, али ка-

кав. Један је ортак богатији, па осим оног што је уложио у радњу с тобом, он има и на другом месту, па ако ти нећеш више с њиме, мари он, или ако он хоће нешто а ти нећеш, он је познат са судом, њему власт иде на руку и његово је право. Сабор је до данас био сиромашнији ортак и државна власт увек је на руци била оном богатијем. Но то је срамота, да је један народ; јер сабор је народ, сиромашнији од својих владика, и ако је било досад, од сад више не треба да буде. Није достојно народа да њему деле као какву милост љубав и споразумљење. Он би требао пре другом да дели, али и то не. Милостиње не траже људи и не треба да је дају људи. Право и дужност нег је једнако и просијагу и господару. Де је то законом утемељено, ту мора бити љубави и споразумљења.

Боље и оно, што се чује, да је владика Анђелић хтео, да никад више и не буде сабора, бар не би било кривице на сабору а народ би кад би му догрдило, и без сабора свршио с владикама, а овако, кад не буде ништа ко ће бити крив него сабор и шта ће онда народ радити са сабором. Боље и да владике утамане, убију, сабор, него да сам рођени народ то учини. Смрт сабора свога осветио би народ на владикама.

У ономе дакле бар, без чега сабору живота нема треба овај да има одрешене руке. Ту нема попуштања. Најпосле, шта је то дати се плашити: нећемо имати сабора, порушиће све што имамо, нека руше, нису нам они то ни дигли, али треба се сетити да је Доситејева кућа трипут горела и сваки је пут отац му све лешу назививао.

БАЧКА ЕПАРХИЈСКА СКУПШТИНА.

У прошли четвртак 19. септ. о. г. била је у Н. Саду бачка епархијска скупштина. На скупштини беше 40 чланова. Договора беше о томе како да се уреди епархијске власти, а то су конзисторија, административан и школски одбор. Предлози о томе поднесени примљени су и упућени сабору. Најглавнији посао скупштински беше да се одреди како да се наплаћују свештеници и учитељи. По рескрипту одређено је било да се ђутуре плаћа све у новцу и штола и бир свештенички. Но пошто се осведочило, да је народу тешко тако плаћати онда је сабор оставио на вољу појединим општинама да или у новцу или натура плаћају. Епархијске скупштине добиле су налог да саслушају народ, за што је. Скупштине су одредиле одборе који ће ићи по мести и сазнати вољу народа.

Но како је међутим комесар Мајтињић овладао то одбори нису могли ништа радити и сад је ствар

опет дошла на епархијску скупштину, да ова пронађе како ће бити најбоље. На скупштини било је чланова за то да се бир и штола у рани даје. Лакше је вели се, народу у натура плаћати. Нап народ вели се, док је на гувну он толико и нерачуна, ко има шта да тражи нек дође у вршидби. Док је берба добија се и бадава грожђе.

Други наводише, да је срамота за свештеника да се успореди са чикоши, кравари и волари, па да заиће и свађа се са народом јер у Бачкој попино и сремчево, што грожђе продаје једнако је, испод решета, па онда попина вика као и цен му никад као у други људи канда нема дна неможеш је насуту. Народ се тиме учи само да вара а свештеник да отима. Ако кунећи од куће до куће бир свештеник и није проејак, али је цибрак, неће ваљда обући најлепшу амантију да иде по прабини; како су обучени они што вршу и веју, тако и он па

они бар сваки код своје куће у затвореној авлији раде а он иде сококом. Како је то немиле иоле свесном човеку, кад пона зареди по сокаку е коли а деца вичу: Хеј чича, шта продајеш? Дротари испод пенџера и пона често се јако не разликују. Паметно је дакле што је скупштина закључила да се бир и школа у новцу плаћа. Одређено је пак да се за бир посепаце а за штолу посепаце плаћа. Штоларно плаћање то је што човек плаћа свештенику што само њему чини, на пример, што крети или венча а бир се даје зато што свештеник за читаво место ради што служи службу носи литију моли се богу за кишу и суво време и т. д. Сабор је одредио таксу за штолу и по томе се има и од сад плаћати. Бир пак решено је да се плаћа и на душе и на имање, а не само на парове јер свештеник ако се и вели да он само за душе служи нестоји да баш само за њи моли се богу изатело наше моли се он богу и за усевеи за марву нашу па ко има њива и марве тај треба и да му на то плаћа јер кад је више благослова божија на земљи и стаду више и асне имани на треба од тога да дадеш ономе, ко ти је помогао да више имаш. Бир се има у новцу плаћати.

Даље је решено, да општине разрезају колико ко има бира плаћати, али одбор административни да има то одобравати. Осим тога претрешено је више предлога, који нису од толике важности, да их овде наводимо. Но најважније је што је скупштина одредила, да од сада буде у епархији један ексактор, који ће рачуне црквене прегледати и општине упућивати, како са имањем да управљају.

И досад су поднашани рачуни конзисторији, али како, нека су само цифре у реду, нека је само два и два четир а друго како било. Шта ћемо с овим што није у реду да се потрошило, пита рачуновођа татора. мети на причешће, па се тако и догађало, да је у једном месту по 4, 5 акова вина на причешће трошено. Та зна се, да што је првено да је црквено, а што је бело да је таторово зацело. Чудиш се кад су сватови каква имућнија човека, од куд му толики пешкири, да на свака кола веже, кад му жена није ткаља, а кад ти кажу, да је татор био, онда ти је одма светло пред очима. Кад год се у конзисторији гледало само на суме, је ли више потрошено него што је добивено, па ако није, онда похвала татору и свештенику неизоста. Рачуни црквени били су као и бирташки. Кад путник дође па руча и иште рачун. Бирташ му га ћутуре даде. А кад какав који није нашао своје новце на путу заиште да нако поименце за свако јело каже, онда никад рачун неможе изаћи као онај први, него или мање или више. Рачуни црквени вођени су тако акуратно, као што су стари солгабирови и синатори водили конникринцију, попис људи и имања, па Стипану Сабиху из Суботице, који је имао једну сувачу и сто оваца, увели да има једну овцу и сто сувача. Главна сума излази једна и иста а била овако или онако. Ексактор дакле привредиће много, привредиће да ће бити много више поштени татора и много веће имање општинско. И с тога само се хвалити може ово дело епархијске скупштине и желити, да што пре света угледа.

ЗАБЛУДЕ И ПРАЗНОВЕРИЦЕ У НАШИМ ПОСЛОВИЦАМА.

Од Ђорђа Мандровића, пароха пештанског.

(Наставак.)

Нек је кока шарена, па манар и не снела јајета.

То се каже већином у шали о девојкама, кад је говор о женитби и значи: нека је девојка лепа, а у осталом макаква била. Но има их, који тако и у највећој збиљи о девојкама мисле а има и наших народних песама, које младожењама саветују, да на девојкама гледају само лепоту, стас и образ, ход и поглед. Такве су ове песме:

Играј коло а не гледај на ме,
Ја не гледам злата и бисера,
Ни лијене свиле и кадиве,
Већ ја гледам лијепу девојку
И лијепу стаса и узраста
И лијепу хода и погледа
Што ћу мајци у дворе довести,
Чим ће ми се поносити мајка
За ран' Павле, за ран' мили браде!
За рана ми снаху прстенује.

Када будеш у таштине дворе,
Кад изведу лепоту девојку,
Не гледај јој венча и обоце,
Не гледај јој шарене зубине,
Нит' јој гледај везене рукаве.
Зубине су терзије шарале
Рукаве су везиље навезле
А венце су кујунџије виле;
Већ јој гледај стаса и образа,
С ким ћеш браде века вековати.

По тим песмама главно је дакле, да је кока шарена, да је лепа и угледна. Но они, који при женитби само на лепоту гледе, не треба да забораве, да је лепота маловремено благо, да брзо прелети и да се човек не брзо насити, — ваља да знају, да човек у браку, кад своје љубопитство задовољи, са свим друге врлине на жени тражи, на име, да је вредна, да је добра и паметна. Отуд постадоше

ове пословице: „Никоје благо толико не вреди, колко вредна жена“ и „Добра је жена најбоље покућство.“ Стог место горње пословице и наведених песама нека је нашим младожењама препоручена ова наша народна песма:

Сунашце се крајем горе крије,
То не било жарано сунашце,
Већ се Павле од матере краде,
Да га мајка не жени нејака.
„Не бех' Павле, не бех' дете драго,
Неће тебе оженити мајка,
Већ те мајка на занате даје
Занат учи Павле дете драго.
Јер је занат у невољи храна,
Занат учи, гледај девојака.
Не гледај им злата око врата,
Ни везених рукава до лакта
Већ им гледај ћуди и памети.
Што ћеш Павле у племе увести,
Чим ће ти се поносити мајка

Овде се морамо обазрети и на наше удаваче. Каквог младожењу ваља оне да траже, томе нека их научи ова наша песма:

Тешко сеји која брата нема,
До л' га вије од зелене свиле,
Руке меће гране босилкове,
А очице мале трвиннице,
Обрвице с мора цијавице.
Ал' говори лијепа девојка:
„Проговарај да мој мили брацо!
Мене просе двоји троји просци:
Једни просе у хваљено благо,
Други просе у племе високо,
Трећи просе за добра јунака.“
Проговара да мој мили брацо:
„Не ид' сејо у хваљено благо
Враг ће доћи и однети благо;
Не ид' сејо у племе високо,
Племе ће се вршико разродити
До л' ти ајде за добра јунака
Добар јунака добро до вијека

„Шта? зар су људи само зато створени, да сујету једног појединца задовољавају? Крв човечија одвише је драгоценена и не сме се сваког тренутка проливати, да би се само жеђ каквог лажно честољубивог владоца угасила. Једина нужда правда такав поступак и та нужда само онда наступа, кад какав непријатељ све своје силе напреже, да какав невин народ подјарми и каквог владоца нападне, који га ни најмање није увредио“

То је рекао Фридерик II, краљ Пруски у својој расправи „о рату“ и даље је приметио, да би оне, који подижу ратове у намери да се обогате, ваљало „на најгрознији начин из броја живих избрисати.“

Који човекољубац не би те речи свим својим именом подписао?

Што цареви смрсе, то народи кијају! Ма како би било кад би, место што други ни криви ни ду-

жни своју крв проливају, они сами кијали и размрсивали, који су и смрсили?

„Кад цар баш рата жели, онда немојмо толику човечију крв несташно проливати и сами себе слабити, но боље свршимо сами из међу себе своју ствар двобојем,“ рекао је Карло V краљ Шпањолки пред напном и француским послаником, кад га је Фрања I владоц Француски на рат изазивао. Хоће ли кугавни народи једном дочекати оно време, кад ће сами завађени цареви један с другим мејдане делити?

Или кад већ цареви то испод свог достојанства држе или им барут смрди, како би било кад би се место њи и толико иљада других с обе стране по један, два или три човека борили и тако спорну ствар решавали? За то бар имамо више примера у повесници света. Тако за време јеврејског цара Саула свршио се рат из међу Филистеја и Јевреја двобојем. Давид борио се с Голијатом и убио га и тиме се непаметно проливање толике крви избегло (Самујло 17) И неки Тагеаци и Фенеаци свршили су тако неки дуговремени рат, пошто су се са стране првих борила три сина неког Рексимаха а са стране других три сина неког Демострата, (Плутарх Парал. 17)

„Да би се без велике битке и без многе крви оба народа решило, ко над ким да влада“ (Ливије 1. 22) уговорили су били Латини за време владе Туила Хостилија с Албанцима, да се с њихове стране троје а с Албанске стране троје боре на „ког народа синови у тој битки победу одрже, да тај народ у миру над оним другим влада. Римљани изабери три брата Хорација а Албанци три брата Курлација. Срећа је послужила Римљане и тиме се рат свршио. И печенешки вођа, који је год. 993 с великом војском на Русију напао, споразумео се био с руским владоцем Владимиром, да се један Печенег и један Рус боре, па ако Печенег Руса победи, да Руси имају три године мировати, у противном случају они ће се три године од сваког нападаја на Русију уздржавати. За тим обе стране изабраше своје борце; Печенци неку страшну људескару, а Руси неког младића Перејаслава. Борба се одпочне и млади Рус после кратког рвања бади грдног Печенега мртва на земљу.

Тај начин ратовања, који су и нека браћа Црногорци својим непријатељима предлагали, (Живот и обичај Црногораца од Медаковића стр. 86 и 95) свакако би много више одговарао здравом разуму него наши обични ратови, у којима се иљадама људи горе него дивљи зверови кољу.

Или како би најпосле било, кад би се спорови царева расправљали на каквом сабору или суду?

Та кад за обичне грађане, кад за свеколики народ постоје судови, за што да не би и за цареve постојали? И кад владаоци законом забрањују, да један грађанин другоме кућу запали или један другога живота лише и непослушне на вишегодињи

терамо беснидук само тајно но и јавно. Поједина убиства осуђујемо и стајемо им на пут а хвалимо се, кад у ратовима читаве народе потучемо. По заључку владе и народа извршује се злочинство и свима се оно дозвољава, што се појединцу забра-

Ј О Ш Н И Ј Е З Р Е Л О .

затвор осуђују, не иште ли онда здрави разум и досљедност, да се постарају да и себи самима границе положе у толико пре, у колико они не поједине куће но читаве вароши и села у пепео преобраћају и иљадама људи живот одузимају?

Држим да овај предмет не могу боље завршити, него с овим речима мудрог Латина Сенеке: „Ми не

њује. Што у потаји учињено смрћу се казни, то ми хвалимо, кад вође у рату учине. Но кад неразумне и дивље животиње из међу себе у миру живе, зар да се људи, најкраснија створења, не стиде, да се, проливајући крв своје сабраће, радују, да ратове воде и ратна дела у књигама бележе“?

(Наставиће се.)

Б Е Л Е Ш К Е.

(Вредност кукурузовине за пићу.) Искусило се да кукурузовина боље храни марву него сама слама, јер у њој има много више шећера и шкроба. Али кукурузовина само онда добро храни кад се на ситно исече и марви даје. Ако је кукурузовина здраво зрела онда је треба исећи и у обичној чистој води 24 сахата држати. Љуштика је особито добра храна без икакве приправе. На кукурузовини најбоље је за рану вршак У њему има толико хранива колико у сену средње врсте. Вршак има се 2 до 3 недеље пре бербе посећи. То је добро и с тога што ће тим до самог кукуруза лакше доспети зрак и сунце, те зрно боље дозрева. Но баш с тога треба пазити, да се врхови рано непосеку, јер је лишће на њима здраво нужно за дозревање кукуруза и пуноћи зрневља. Лишће је биљци то што су животињи плућа. Ко би, као што је и нужно за права економија мерио пићу, коју даје марви, те би по томе знао колико му треба за зимницу хране, за

тога наводимо, да према обичном начину како се кукуруз сеје и у приличној години добије се са једног катастралног јутра 65—70 центата кукурузовине, а перја самога име на јутру до 2 цента.

Кад се овца врти или као што веле полуди, онда јој треба главу издићи и у ноздрве неколико капи жести терпетинске (Terpetingeist) улити, па главу дуже тако држати, да се жест удуби, а то треба сваки дан по једанпут чинити дотле, док имање неоздрави.

Да растераш мраве поспи само гомиле са сољом, а ако је гомила велика поли је још и с врелом водом, да се што пре растопити и у земљу продрети може. Да ти пак мрави на воћку нејду, намажи сасвим доле дебло с једне шаке високо са чађом, која је с кудељним олајом истрвена. И кошњице ће се истим тим средством од мрави сачувати, кад се пукотине, кроз које се мрави у кошњицу провлаче њиме намажу.

ПОНОС СРПКИЊЕ ДЕВОЈКЕ

ПРИПОВЕТКА

написао Панта Поповић.

(Наставак.)

Сутра дан беше довршоница у кући деда Гавре Милинкова. Све што је по рачуну и прекорачуна остало насађено је. Вршај је дебео дебљи од најдебљега швабе што га по комендијама носе и показују, снопље стоји све усправљено, те влатови подизали главе као да су непокошени. Ту није доста само мирна марва кућанска, ватај и оне тугаљиве хатове који ама на леђи неосетише, дотерај и оне дивље кобиле аргелуше које и незнају, да деда Гавра има кућу у селу. Слуге, синови снаје, браћа момци и девојке стрине и свекрве све то данас мора бити на гувну. Сунце је припекло, као да ће на њему гибаницу довршоницу пећи. Влат се савија од жестине и кида се са сламе упарене а зрневље из њега избија као варница у доброме вину. Чујеш како пукне па зврцне мислиш кукуруз се пури. Раденици су триред већ знојили се и сушили се. И трећа слама скинута је. Што даље долази то је играчка. Вршај је изрогатан. Вођ с клепетушом на врату, матора кобилентина нека, уватила гас а за њом нанизало се чопор дивљих и питомих коња. Слуга држи вођу на ужету а сви остали јуре за њим без улара и уздице. Около вршаја понамештала се чељад, подизала виле у вис и опколела витло да неби кљусе које умакло. Погледниш

ли издаље ове чуваре са вилама изгледају ти као коље у плетеру или као оно копча од барјака на лађи, што носи вештице по дунаву испод П. Сада.

— Хајд' рано, полагаано — хајд'-хајд', жури онај што тера коње у вршају. Вођ каса крмећим касом, пустио главу, вуче је по вршају те вата неизвршене влатове, запињући главом час по час тако, да заукане ноге хоће на њу да натрче. И није му замерити да је бадрији, не би ево већ у тридесетој вршидби вођа био. Али несташна младеж нема мира. Трогодац зеленко, који последњи за чопором каса, те час оне напред загрива, час се натраг ногама у ветар баца, стаде уједаред, диже уши у вис. рашири ноздрве на дуну ватром из њи, разрогачи очи, скочи на предње и хитну се стражњим ногама и док си се опицао да видиш јеси ли погажен, он лети по широкој авлији у ковитлац. Облети гувно и сламе, облети авлију преко и уздуж и стаде на среду да се промисли, хоће ли се смирити или даље да шалу гони, и можда би стао али млада штенад чобанска мисли да хоће с њима да се игра, истрча пред њега, опружи и спусти предње ноге на земљу, наслони главу на њих издиже очи горе па подбадајући хата, залаја на њега: чик, погази нас ако мош'. Зеленко спусти

главу, ољуши место пред штенадма, заљуља се десно и лево, па се одупре, прескочи пасчад, прескочи плетер и одираши лединама далеко, далеко. Гледао си роду кад се диже небу у облаке, па је све мања и мања док се не смањи као ситна пегла на белом лицу лепоте девојке, коју што дуже гледиш у плаво око њено, све мања и мања бива док је и нестане, тако мало по мало нестане зеленка у свој даљини. Отрчао је на салаш, вели деда Гавра нека га — и све се приватило даља посла.

Љубица Милинкова чисти око гувна. Готов је вршај, сад ће да се сгрће. Сунце је малаксао већем и стогови сена пустили дебеле ладове преко читаве авлије. Луда деца измилила из одаја па се играју у ладу по авлији. Белови, рундови ваљају се око њих и лижу им прсте. Час по час чујеш вриску једног или другог. Куцов, ком су они пркосили, међући му комад у уста и брже га натраг вадећи, заватио уједаред и комад и руку. Живина спремајући се да иде на седала, раширила се по читавој авлији да мало опружи ноге, јер је од принеке морала читав дан у коприва и под бундевиним лишћем испод еведре лежати, а сад опет на дуду чучати мора. Старе баке посадиле се код деце на своје губере па хоће, да још што откину, звркте с вретеном, пуштајући га на танкој жици далеко од себе, а несташни мачићи, зграбе за вретена и кидају пређу, те се баке с њима непрестано свађају, јер их мрзи дизати старе кости да их отерају.

Небо је ведро, ни кише ни туче изненадне неплаши се. Све је мирно и безбрижно гледи свога посла или забаве своје, али удара гром и из ведра неба, олуј се диже кад је највећа тишина: Беж'те ето зеленка повикаше раденици, али ко ће од муње утећи. Реч је пала а он је у авлији, онтрча стогове и сламе, онтрча вршај и два и три пута и сад ће ено да се на баке и децу упути. Баке су од стра обамрле нагле да беже и пружиле се колике су дуге на траву то их грчеви уватили и немогу да макну.

Погази децу: врштите младе са гувна али нико

несме пред зеленка. Смрт, ужасну смрт носи у копита и ко би му на сусрет изишао! Комшије чуде страшну вику, дотрчале су и заједно са домаћим раширили руке вичући: Хо зеленко — хо, мислиш сад ће раширеним рукама зграбити за уши зеленка, а овамо кад зеленко на коју страну нагне свакому прави пута. Вика ова још већма раздражи зеленка, закукао се и полетио управо на гомилу де луда деца невидећи опасности смеју се како нико хата не може да увати. На ново завриска срце матери млади, које се већ код своје деце пригнуле биле, али не бојте се снаје миле и Љубица изађе напред — девојче од 17 лета, лепота, непитај за висину стаса, непитај за танкоћу паса, нештај за сјај лица, непитај за мишине срца — види па обневиди — стаде баш на онај пут куда се зеленко устремио, стаде као јунак, који на мегдан излази, диже руку, као кад хоћеш да јачње помилујеш и чуда нечувена зеленко дивљи зеленко клече пред њом, диже главу и погледаје а она га потапша по глави: добар си ти зеленко, и треба мало ове кукавице заплашити. Али како не би клоно пред Љубицом. Поношљиви син цинцар Јове чуо је вику па је и он дотрчао, и ено га баш де стоји за леђи Љубичиној, којој је у помоћ притекао. Љубица се окрену. Поуздање са страхом мењало се на лицу њеном преливајући румен у бледило на лицу, као што се прелива лагано крило најлепша лептира на јаркоме сунцу. Дивота — дивота. Али то је само лице да шта је око?! Ох око!

Стева га је видио. Њега је видио и ништа више. Ни оца ни матер ни сестре ни школе ни господство ни блага — ништа видио није него само Љубицу Милинкову — ону румен оно бледило — онај поглед! То нек остане, то нек је његово, збогом све друго. Али онај поглед обори коња и јунака.

— Је си ли моја, душо моја.

— Јесте душа — али ја никада немогу твоја бити. Рече и уздану горко.

— Ох и овај уздах.“

(Наставиће се.)

Л И С Т А К.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

У Србији се опет нешто кува. Пре неки дан донео је курир из Беча затворено писмо на балаја заступника аустријска. После тог писма у Шапцу је затворен адвокат Јован Милинковић Љубомир Даниловић уредник неки Димитрије Цепић и још један сељак а у Смедереву опет Паја Тодоровић свештеник из Ковачевца. У Земуну је по налогу генерал-команде у Загребу затворен Драгиша Станојевић и то на захтев српске владе. Каже се да из Беча влада београдска није опоменула не би ова ни знала да се завера спрема,

којој је била намера да кнеза кад се с пута врати уклони са света. Одкуд су то пре у Бечу него у Београду дознали!

Словацима је укинула влада и другу Гимназију у Зпијеву. О том пишу словачке новине

„Зњиовска Гимназија је дакле срушена!

Словаци! то је правда у овој нашој домовини, да смо ми слуге а други су господари; то је наше право, да несмемо се изображавати на огњишту, нашим сопственим трудом и знојем основаном!

Ми смо плаћали данак новцем и крвљу, они су тај данак скупили а нас истерују на нашу душевног ropства.

Ој, млого је Словачка мајка отргнула од својих уста отргнула од уста свог одојчета и однела то на жртвеник народне просвете, где је видила славу народа, где је видила закладу спаса и срећне будућности свога чеда! Данас су јој наде покошене!

Ој, млого бедна слованка мајка проклињаће вас, ви врази нашег духовног живота, тешко ће вас проклињати тако да неће бити благослова на вашим делима ни на делима ваших потомака!

Словаци! тешка борба настаје за нас, —

Треба нам снажне воље, духа челачна. Кукавица, ко се увуче у буцак. Непријатељ незадовољава се једним пљеном кад му тако срећно полази за руком; но ми ипак морамо се бранити.

Бранићемо се дакле, роде, како узможемо. Бранићемо се пером, а кад нам то забране, бранићемо се живим словом, а кад нам и то ускрате, бранићемо се онаким средствима, каквим ће нас нападати, па ипак ћемо се бранити; уништити нас неће, јер, до врата, та ко би им порез плаћао на њихове заводе?

Нека отимају, један пут ће престати отимати, а ако нам све одузму остаће нам наши домаћи кутови, па онде, где смо си до јако приповедали о нашем народу, онде ћемо разговарати у срцима нежне младежи таку љубав к народу, к просвети и к човечанству, коју неће скрхати ни обманљив сјај ни општар мач.

Ми смо трнати навикли, ми нисмо одмекли у обилатом уживању, али ми нисмо ни веру изгубили у коначну победу правде божије, правде словачке.“

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Како варају народ трговци што коње купују). У Суботици купи неки талијан од једног суботичана коња за 180 ф. чим га капареше он му одмах одсече реп. При исплати нађе неку ману на коњу и задржи за то 5 ф. а. вр. Суботичан нехтеде ништа попустити а Талијан ће му на то рећи ето ти твој коњ, дај моју капару. Суботичан кад виде коња осечена репа неимаде куда него попусти 5 ф. јер други би му кунац више тригута за то одбио. Ово није новина, ово се свуда по сели догађа особито де Чивути коње за војску купују. За то недај коња од себе док ти га неисплати.

— (Митрополит картарош.) Босански митрополит Дионисије, који је био у Карловци кад се запатријашно садашњи патријарх, враћајући се у Босну сврне у гостионик у Митровицу. Ту послужитељу рекне да позове кога од господара из кафане горе у његову собу да се карта с њиме „на мале и на велике новце.“ Послужитељ позове неке митровчане, но нико нехте да се карта јер, ако он изгуби, пропао му је новац а ако митрополит онда тешко кузавној раји она ће то јако осетити, па поштен Србин нехтеде својој браћи зулума чинити. Митрополит кад то чу он заште од послужитеља карте. И кад ове доби, он извади товар дуката на сто, подели га на две гомиле, па се стаде сам картати и прекарта се читаву ноћ сам самцит. Али у соби митрополитовој нећаше на миру као кад је човек самац у једној соби. Ларма несвоба беше унутри као да се десеторица играју. Бре окни пари, окни дукати моји сос превара и ту каже мало недође и до кика само да је онај други косе имао. Најпосле расрди се просветити и ударив песницом у астал уби ортака и оте му све новце што је од митрополита искартао те тек пред зору леже и заспа. Ово су приповедали људи отуда нама а ми даље.

(Чудан Тестамент). Приповедају да је у Ст. Бечеју умро један господар и у тестаменту овако наредио: Све остало имање остављам најбољем сину мога брата М. Брат случајно има 5 синова, и сад се незна који ће бити наследник. Ко ће да докаже, које је најбољи син. Каже се, да тестамент није правно човек, који је спреман за такве ствари. Треба дакле назити ко ти шта пише.

(Мали се вешају а велики пуштају.) У Винковцима седела су недавно два грађана за једним а два официра за другим асталом у кафани. Пред једним и другима горела је свећа. Грађани су пили обично вино, а официри шампањско. На то ће рећи келнеру један од оне двоце, и то беше главом син садашњег бана хрватског Мажуранића: је ли Жан да вам се ни свећа неисплаћује од оног што те гоље понију? Ту приметити један од грађана, кад би чекали гостионичари само да велика господа долазе и шампањер пију а просто вино неби грађанима точили, да не би ни чирака а камоли свеће имали. Банов син на то се испречи на грађана: Ђут ти простачко цето. Овај му врати: Ђути ти господско. Банов син устане извуче сабљу и прободне грађана испод врата. Грађан лежи тешко болан у Винковцима а бановом сину ни брига, преместили га из једне штације у другу, ма да је то трећи пут како мирне људе сабљом сече. То је баш „банов слободњак.“

(Барјак са тринајет мртвачки глава.) Генералица Дамјанићка дала је направити барјак на ком је извезено 13, мртвачки глава. Тај је барјак пошен у Араду 24 о. м. кад је слављен спомен 13. мученика Мађарски који заједно са генералом Дамјанићем бише погубљени у буни.

(Нови јаничари). У Словачкој када је последња колера била, остало је 399 деце без оца и мајке. Та су деца донешена у дољну Мађарску и раздата међу саме Маџаре. Сваки на прима носи плочу с натиском како му се име и куда иде. Жалост је погледати ту децу, пући мора словачко срце кад види како му јато подмлатка његова пропаде, јер ће кад се помаџари бити као и Турци јаничари. Два брата међу овом децом би одређено у два различита места да се предаду кад им се ваљало растајати они се зарлише и неодадше да их раставе плачући и за помоћ вичући.

— У Земуну имаде 12 школских разреда, у сваки иду по 40 ђака. Нема нуних 5000 душа тако да из хиљаду душа долазе сто ђака. Ово је леп напредак. Учитеља има 11 плате су им приличне. Нека би се дакле и друга места на Земуну угледала.

— У Србији су купљени новци за споменик кнезу Карађорђу и Михајлу и споменика не би а за новце се ништа не казује. Тако исто купљени су новци да се оснује фонд за оболеле војнике народне војске. Фонда не би а и новца нема. Неки Велимир Протић скупљач на фонд иште рачун о новцу од старијег. Да не буде са споменици и фондом као и са спомеником Доситејовим.

— Српско народно позориште бави се у Земуну. Земунци се хвале с њиме а позориште са Земунци.

О Г Л А С.

ЗАЈАМ на ораће земље и куће које кирију носе, може свако у Аустро Угарској и Ердељу по 6½% добити уз одплату 7½% на 32 године и то од 3000 ф. до једног милиона — изузимајући за сад развојачену границу. Заједнички (солидарни) зајам необобрава се.

На плаћена писма одма се одговара.

У Ст. Томашу. 2— ОПШТИ ПРОМЕТНИ ЗАВОД